

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ  
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

**Факультет суспільних і прикладних наук**

**Кафедра архітектури та будівництва**

**ЗАТВЕРДЖУЮ:**

**проректор з методичної роботи**  
**Ярослав ШТАНЬКО**

**“30”**  **2023 р.**

**САКРАЛЬНА АРХІТЕКТУРА КАРПАТСЬКОГО  
РЕГІОНУ  
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	191 Архітектура та містобудування
Освітньо-професійна програма	Архітектура та містобудування
Освітній рівень	(третій) <u>освітньо-науковий</u>
Статус дисципліни	<u>вибіркова</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>

**Івано-Франківськ  
2023**

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри  
архітектури та будівництва  
Протокол №\_1\_ від\_29 серпня\_2023 р.

В.о. завідувача кафедрою



Юрій ОГОНЬОК

Розробники:

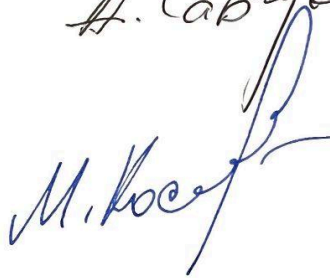
Кандидат .архітектури



Андрій САВЧУК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОП



Михайло КОСЬМІЙ

СХВАЛЕНО НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЮ РАДОЮ

Голова Науково – методичної ради  
ЗВО «Університет Короля Данила»  
Протокол №\_1\_ від\_01 вересня\_2023 р.



Ярослав ШТАНЬКО

e-mail	andrii.i.savchuk@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Кафедра архітектури та будівництва
Посилання на сайт	<a href="https://ukd.edu.ua">https://ukd.edu.ua</a>
Сторінка курсу в СДО	<a href="https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=6217">https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=6217</a>

## ВСТУП

Метою дисципліни "Сакральна архітектура Карпатського регіону" є поглиблене вивчення особливостей становлення та розвитку сакральної архітектури етнографічних регіонів Карпат.

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми студенти повинні:

**знати:**

- межі етнографічних районів Карпат.
- особливості архітектурних об'ємно-планувальних вирішень бойківських, гуцульських, закарпатських, лемківських, буковинських храмів.
- принципи побудови християнського храму та його символіку.
- місцеві особливості сакрального мистецтва, будову іконостасу та стінописів храмів.
- локальні технології зведення храмів та принципи реставрації такого типу об'єктів відповідно до чинного законодавства.

**вміти :**

- розрізняти локальні школи храмового будівництва Карпатського регіону.
- формувати власне бачення щодо питань збереження архітектурної сакральної спадщини Карпат.
- розробляти проєктні пропозиції щодо реставрації сакральних будівель та організації благоустрою територій.
- науково обґрунтовувати особливості архітектури сакральних об'єктів регіону.

## ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2		
Семестр	IV		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	Лекції	14 год.	-
	семінари	16 год.	-
Самостійна робота		30 год.	
Форма підсумкового контролю		Екзамен	

## Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Просторове планування та моделювання міського простору;	Робота над дисертацією

### ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

#### Перелік тем лекційного матеріалу

##### Змістовий модуль I.

#### **Тема 1. Сакральна архітектура Карпатського регіону та її роль у сучасній українській культурній спадщині (2 год.).**

Сакральні об'єкти Карпат у загальнодержавному контексті. визначення спільних та відмінних ознак архітектури Карпат та інших регіонів України.

*Завдання для самостійної роботи: **Опрацювати тему сакральної спадщини України.***

#### **Тема 2. Архітектурно-етнографічне районування Карпат. Методи визначення меж етнографічних зон (2 год.).**

Етнографічні регіони Карпат, особливості їх архітектури та культури загалом. Критерії та методологія визначення історичних та сучасних меж етнографічних регіонів.

*Завдання для самостійної роботи: **Спроба визначення сучасних меж етнографічних зон Карпатського регіону на основі аналізу архітектурних об'єктів, збудованих протягом тридцяти минулих років.***

#### **Тема 3. Символіка християнського храму в Карпатах. Вибір території для будівництва церкви. (2 год.).**

Аналіз вірувань та сформованих вимог до початку будівництва храму. Вимоги до земельної ділянки та характерні її форми в плані. Орієнтація храму за сторонами горизонту, основний склад приміщень

*Завдання для самостійної роботи: **Проаналізувати зміни в підходах до будівництва храмів у минулому і тепер.***

##### Змістовий модуль II.

#### **Тема 4. Особливості архітектурних вирішень та генеза бойківського храму. (2 год.).**

План бойківської церкви, принципи розташування та взаємодії основних об'ємів. Вирішення фасадів бойківського храму, характерні форми та закономірності. Генеза форм та плану.

*Завдання для самостійної роботи: **Розробити презентацію що демонструє особливості бойківських храмів.***

#### **Тема 5. Архітектурні вирішення та особливості гуцульського храму (2 год.).**

Компонування плану та об'ємів гуцульської церкви. Характерні архітектурні та технологічні особливості. Генеза архітектури.

*Завдання для самостійної роботи: **Доповнити презентацію матеріалами, що***

*демонструють особливості архітектури гуцульської церкви.*

**Тема 6. Архітектурні риси закарпатських та лемківських храмів, зовнішні впливи (2 год.).**

Ознайомлення з особливостями планування, об'ємними вирішеннями та конструктивними схемами закарпатських та лемківських церков.

*Завдання для самостійної роботи: Доповнити презентацію матеріалами, що демонструють характерні особливості закарпатських та лемківських церков.*

**Тема 7. Порівняльна характеристика локальних шкіл храмового будівництва Карпатського регіону (2 год.).**

Спільні та відмінні риси в архітектурі храмів Карпатського регіону.

*Завдання для самостійної роботи: Визначити спільні архітектурні особливості проаналізованих храмів.*

### **Зміст семінарських занять**

**Тема 1. Вступ до дисципліни: поняття нематеріальних чинників в архітектурі (4 год.).**

На основі теоретичного матеріалу лекції № 1 здобувачі мають підготувати відповіді у формі презентацій на наступні питання: Поняття нематеріальних чинників: історичний контекст та сучасні трактування. Вплив культурних і соціальних факторів на архітектурно-просторову організацію міст. Взаємодія нематеріальних та матеріальних компонентів міського середовища.

*Завдання для самостійної роботи: Підготувати короткий огляд літератури про нематеріальні чинники в архітектурі. Написати есе на тему "Нематеріальні чинники як основа ідентичності міста".*

**Тема 2. Культурна ідентичність у міських просторах (2 год.).**

На основі теоретичного матеріалу лекції № 2 здобувачі мають підготувати відповіді у формі презентацій на наступні питання: відображення локальної ідентичності у громадських просторах. Роль пам'яток та культурних символів у формуванні міської ідентичності. Культурний ландшафт як інтеграція матеріального і нематеріального.

*Завдання для самостійної роботи: Дослідити та описати приклад громадського простору, який зберігає локальну ідентичність. Розробити концепцію міського об'єкта, що підкреслює культурну унікальність місцевості.*

**Тема 3. Соціальні взаємодії як фактор архітектурно-просторової організації (2 год.).**

На основі теоретичного матеріалу лекції № 3 здобувачі мають підготувати відповіді у формі презентацій на наступні питання: Громадські простори як місця соціальної взаємодії. Інклюзивність у дизайні міських просторів: потреби різних груп населення. Роль міського середовища у сприянні соціальній згуртованості.

*Завдання для самостійної роботи: Провести польове дослідження функціональності громадського простору. Розробити ескіз громадського простору з акцентом на соціальну інтеграцію.*

**Тема 4. Емоційний вплив міського середовища (2 год.).**

На основі теоретичного матеріалу лекції № 4 здобувачі мають підготувати

відповіді у формі презентацій на наступні питання: Візуальний комфорт у міських просторах. Вплив архітектурних форм та матеріалів на емоційний стан користувачів. Колір та текстура як інструменти емоційного впливу.

*Завдання для самостійної роботи: Провести аналіз міських просторів за критерієм емоційного впливу. Створити візуалізацію публічного простору, орієнтованого на позитивний емоційний досвід.*

#### **Тема 5. Символіка та семантика в архітектурі (2 год.).**

На основі теоретичного матеріалу лекції № 5 здобувачі мають підготувати відповіді у формі презентацій на наступні питання: Символічне значення архітектурних форм у міських системах. Відображення міфології та історії у дизайні міського середовища. Семантика сучасних міських просторів.

*Завдання для самостійної роботи: Розробити концепт архітектурного об'єкта з акцентом на символічну функцію.*

#### **Тема 6. Психологічний комфорт при проектуванні міських просторів (2 год.).**

На основі теоретичного матеріалу лекції № 6 здобувачі мають підготувати відповіді у формі презентацій на наступні питання: Фактори, що впливають на психологічний комфорт у місті. Роль зелених зон у забезпеченні комфортного середовища. Просторові рішення для зниження рівня стресу в міських системах.

*Завдання для самостійної роботи: Розробити пропозицію щодо покращення психологічного комфорту у конкретному міському просторі.*

#### **Тема 7. Сталий розвиток та нематеріальні чинники (2 год.).**

На основі теоретичного матеріалу лекції № 7 здобувачі мають підготувати відповіді у формі презентацій на наступні питання: Сталий розвиток у контексті збереження нематеріальної спадщини. Урбаністичні стратегії збереження культурних практик у містах. Інтеграція нематеріальних чинників у проекти сталих міст.

*Завдання для самостійної роботи: Підготувати проект сталого міського простору з урахуванням нематеріальних чинників.*

### **Зміст самостійної роботи студентів**

#### **Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни**

#### **«Нематеріальні чинники в архітектурно-просторовій організації урбосистем»**

Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:	30	
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	5	
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	5	
Підготовка звітів з практичних робіт	5	

Підготовка до поточного контролю	5	
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	10	

### ПОЛІТИКА КУРСУ

Усі необхідні для здобувачів теоретичні та методичні матеріали з навчальної дисципліни “Нематеріальні чинники в архітектурно-просторовій організації урбосистем” представлені в “Системі дистанційної освіти”: <https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=6195>.

Відвідування занять є важливою складовою процесу навчання. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані. З порядком та графіком відпрацювання пропущених занять викладач знайомить студентів на першому занятті. Під час виконання презентацій та письмових тестових завдань проміжного чи підсумкового контролю недопустимим є порушення академічної доброчесності. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Будь-які прояви академічної недоброчесності врегульовуються відповідно до чинних в університеті правил і положень. Усі студенти під час занять мають поводитися відповідно до етичних норм, що діють в Університеті Короля Данила. Поведінка поведження здобувачів у аудиторії і взаємини з викладачем здійснюються у відповідності до [Кодексу корпоративної етики](#) та [Принципів і норм академічної доброчесності, як функціонують в УКД](#).

### МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
<p><b>РН01.</b> Знати та розуміти філософські методології наукового пізнання, психолого-педагогічні аспекти професійно-наукової діяльності, демонструвати власний науковий світогляд та морально-культурні цінності.</p> <p><b>РН05.</b> Вміти виявляти зв'язки між сучасними науковими концепціями в суміжних предметних сферах для обґрунтування нових теоретичних та практичних рекомендацій для розв'язування науково-практичних задач.</p>	<p><i>Словесні методи:</i> лекція, розповідь-пояснення, бесіда, інструктаж.</p> <p><i>Наочні методи:</i> ілюстрування, демонстрування, спостереження, комп'ютерні і мультимедійні методи.</p> <p><i>Інтерактивні методи:</i> дискусія-диспут, мозковий штурм, тренінгові заняття, бесіда-діалог.</p> <p><i>За характером логіки пізнання:</i> індуктивний, дедуктивний, абдуктивний, аналітичний, синтетичний, порівняння, узагальнення, конкретизація, виокремлення основного, репродуктивний,</p>	Екзамен

<p>проведення теоретичних досліджень, застосовувати їх у сфері архітектури та містобудування.</p> <p><b>РН12.</b> Самостійно ставити та розв'язувати відповідні організаційно-управлінські завдання на основі дотримання законодавчої бази, принципів добросовісності та відповідальності за успішний кінцевий особистий та командний результат на основі сучасної теорії і практики організації та управління функціонуванням науково-професійних видів діяльності у сфері архітектури та містобудування.</p>	<p>проблемно-пошуковий, евристичний, дослідницький.</p> <p><i>Методи самостійної роботи</i></p>	
--	---	--

## ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється [«Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів»](#), яке розміщено на сайті університету в розділі «Публічна інформація»: <https://ukd.edu.ua/node/1149>

Здобувачі мають право оскаржувати результати поточного оцінювання, а також інформувати про факти конфліктних ситуацій в академічній групі чи з викладачем у відповідності до [«Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій»](#).

Фіксація поточного контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі.

Максимальна кількість балів за аудиторну роботу - 60 балів. До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі



укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий контроль знань у формі екзамену (IV семестр) проводиться у вигляді комп'ютерного тестування. За результатами підсумкового контролю (екзамен) студент може отримати 40 балів.

Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно Шкали оцінювання знань за ЄКТС) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

#### **Шкала оцінювання знань за ЄКТС:**

<b>Оцінка за національною шкалою</b>	<b>Рівень досягнень, %</b>
<b>Національна диференційована шкала</b>	
Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
<b>Національна недиференційована шкала</b>	
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59
<b>Шкала ECTS</b>	
A	90 – 100
B	83 – 89
C	75 – 82
D	67 – 74
E	60 – 66
FX	35 – 59
F	0 – 34

Здобувачі, які не з'явилися на екзамен без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Об'єктивність процедур проведення контрольних заходів забезпечується відмежуванням результатів поточного контролю від результатів підсумкового контролю.

## РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

### Основна література:

1. Сім Д. М'яке місто. Київ : ArtHuss, 2021. 256 с.
2. Галеґуа Дж. Розумні міста. Київ : ArtHuss, 2021. 320 с.
3. Де Боттон А. Архітектура щастя. Київ : ArtHuss, 2021. 280 с.
4. Джейкобс Дж. Смерть і життя великих американських міст. Київ : Наш Формат, 2021. 458 с.
5. Гел Й. Міста для людей. Київ : Основи, 2018. 270 с.
6. Флорида Р. Криза урбанізму. Чому міста роблять нас нещасними. Київ : Наш Формат, 2019. 250 с.
7. Сміт М. Л. Міста. Перші 6000 років. Київ : Наш Формат, 2019. 304 с.
8. Де Ґрааф Р. Мастерплан. Київ : CANactions, 2017. 400 с.
9. Колвілл-Андерсен М. Копенгагенізуймо! Путівник з глобального велоурбанізму. Київ : CANactions, 2023. 200 с.
10. Офіс міських проектів «Урбанина» та ін. Довідник з відбудови міст. Київ : Ino. The Developer, 2023. 400 с.
11. Чаплінський Ю. Зрозуміти архітектуру. Київ : Віхола, 2020. 320 с.
12. Лукейту-Сідеріс А., Банерджі Т. Urban Design Downtown: Poetics and Politics of Form. Berkeley : University of California Press, 1998. 320 p.
13. Холл П., Кастельс М. Technopoles of the World: The Making of 21st-Century Industrial Complexes. London : Routledge, 1994. 275 p.
14. Мухіджа В., Лукейту-Сідеріс А. The Informal American City: Beyond Taco Trucks and Day Labor. Cambridge : MIT Press, 2014. 350 p.
15. Гел Й. Як вивчати життя міста. Київ : Основи, 2015. 200 с.

### Допоміжна

16. Косьмій М. М. Семіотичний характер просторової структури сучасного міста. Комунальне господарство міст: Науково-технічний збірник. Серія : «Технічні науки та архітектура». Харків. Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, 2020. Т. 6. Вип. 159. С. 85–90. <https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/article/view/5678>
17. Косьмій М. М. Еволюція теоретичних поглядів на нематеріальне і його вплив на урбанізовані системи. Науковий вісник будівництва: Наук.–техн. збірник / Відпов. Ред. В. П. Сопов. Харків, ХНУБА, Вип. 3. Т. 101, 2020. С. 29–36. [https://vestnik-construction.com.ua/images/pdf/3\\_101\\_2020/6.pdf](https://vestnik-construction.com.ua/images/pdf/3_101_2020/6.pdf)
18. Косьмій М. М. Просторова структура міст та особливості її трансформації під впливом нематеріального (на прикладі міст Карпатського регіону України). Будівельне виробництво, Київ, 2020. №70. С. 80–86. <https://ndibv-building.com.ua/index.php/Building/issue/view/16/PDF70>
19. Косьмій М. М. Теоретичні підходи до розуміння нематеріального в архітектурі та урбаністиці. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Рівне, 2020. Вип. 3(91). С. 81–94.

- <http://ep3.nuwm.edu.ua/21707/>
20. Косьмій М. М. Вплив нематеріальних чинників на трансформаційний потенціал вибраних об'єктів Карпатського регіону. Містобудування та територіальне планування: Наук.-техн. збірник / Головн. ред. М. М. Осетрін. К., КНУБА, 2020. Вип. 74. С. 180–195.  
<https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/2020-vipusk-74.pdf>
  21. Косьмій М. М. Особливості впливу нематеріальних чинників на адміністративно-територіальні зміни територіальних громад. Комунальне господарство міст: Науково-технічний збірник. Серія : «Технічні науки та архітектура». Харків. Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова., 2020. Т. 1. Вип. 154. С. 204–210.  
<https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/article/view/5555/5474>
  22. Косьмій М. М. Нематеріальні чинники в просторовій організації та розвитку міст. Сучасні проблеми архітектури та містобудування: Наук.–техн. збірник / Відпов. Ред. В. В. Товбич. К., КНУБА, 2020. Вип. 56. С. 218–233.  
[http://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/01/2020/56/%D0%A1%D0%9F%20%D0%90%D1%80%D1%85.%20%D1%82%D0%B0%20%D0%9C%D1%96%D1%81%D1%82.%D0%A1%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%2056\\_2020.pdf](http://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/01/2020/56/%D0%A1%D0%9F%20%D0%90%D1%80%D1%85.%20%D1%82%D0%B0%20%D0%9C%D1%96%D1%81%D1%82.%D0%A1%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%2056_2020.pdf)
  23. Косьмій М. М. Категорійно-понятійний апарат та стан дослідження феномену нематеріального. Містобудування та територіальне планування: Наук.–техн. збірник / Головн. ред. М. М. Осетрін. К., КНУБА, 2020. Вип. 72. С. 138–149.  
<https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/2020-vipusk-72.pdf>
  24. Косьмій М. М. Просторовий фактор в організації та розвитку урбанізованих систем. Сучасні проблеми архітектури та містобудування: Наук.–техн. збірник / Відпов. Ред. В. В. Товбич. К., КНУБА, 2019. Вип. 55. С. 261–275. <http://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/01/2019/201955.pdf>
  25. Косьмій М. М. Якісні властивості урбаністичних систем у науці та проектній практиці. Містобудування та територіальне планування: Наук.–техн. збірник / Головн. ред. М. М. Осетрін. К., КНУБА, 2019. Вип. 71. С. 203–215.  
<http://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/02/2019/MTP71/201971.pdf>
  26. Косьмій М. М. Методологічні аспекти впливу нематеріальних чинників на просторову структуру міста. Комунальне господарство міст: Науково-технічний збірник. Серія : «Технічні науки та архітектура». Харків. Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, 2019. Т. 6. Вип. 152. С. 158–163.  
<https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/article/view/5630>
  27. Косьмій М. М. Відображення архітектурно-містобудівних вимог в античному праві. Сучасні проблеми архітектури та містобудування: Наук.–техн. збірник / Відпов. ред. М. М. Дьомін. К., КНУБА, 2019. Вип. 54. С. 243–256.  
<http://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/01/2019/201954.pdf>
  28. Косьмій М. М. Моральні та правові норми, як регулятори містобудівних відносин в Україні. Містобудування та територіальне планування: Наук.–техн. збірник / Головн. ред. М. М. Осетрін. К., КНУБА, 2019. Вип.

<http://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/02/2019/201970.pdf>

29. Косьмій М. М. Нематеріальне в урбаністиці ХХІ століття. Містобудування та територіальне планування: Наук.–техн. збірник / Головн. ред. М.М. Дьомін. К., КНУБА, 2021. Вип. 78. С. 276–289.  
<http://mtp.knuba.edu.ua/article/view/250506>
30. Габрель М.М., Габрель М.М., Косьмій М. М. МЕРИТОЦЕНТРИЧНА МОДЕЛЬ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ Комунальне господарство міст: Науково-технічний збірник . Серія : «Технічні науки та архітектура». Харків. Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, 2022. Вип.3 (170). С. 93-111.  
<https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/article/view/5960>

### Інформаційні ресурси

31. Державні будівельні норми України. [Електронний ресурс]. URL: <https://dbn.co.ua>
32. Закон України «Про засади державної регіональної політики». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>
33. Закон України «Про основи містобудування» від 16.11.1992 № 2780-ХІІ. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>
34. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>
35. Планування і забудова територій: ДБН Б.2.2-12:2019. [Чинний від 2019-10-01]. Київ: Мінрегіон України, 2019. 185 с. URL: <https://dreamdim.ua/wp-content/uploads/2019/07/DBN-B22-12-2019.pdf>
36. [Урбаністика](#). Освітній серіал на платформі Дія.Освіта